

PARTENERIAT PROFESIONAL PRACTICO-ȘTIINȚIFIC SAU ÎNVĂȚĂMÂNTUL BIBLIOTECONOMIC LA VÂRSTA MATURITĂȚII

Ludmila CORGHENCI,
director adjunct al DIB ULIM, vicepreședinte al ABRM

50 de ani de activitate neîntreruptă a învățământului biblioteconomic din Republica Moldova este un eveniment de amploare pentru întreaga comunitate profesională (și nu numai!), pentru toți cei care au îmbrățișat și s-au dedicat profesiei intelectuale, care îmbină organic cunoștințe și deprinderi de bibliotecar, bibliograf, documentarist, formator / profesor, cercetător / experimentator, gestionar și promotor de informație etc. Este semnul Anului Biblioteconomic 2010, care necesită promovare atât ca fenomen existențial, cât și ca formă de activitate umană, practică, efectivă, de mare complexitate.

Două evenimente m-au provocat pentru formularea explicită a acestui subiect:

- masa rotundă *Spațiul public de comunicare profesională – revistele de specialitate*, care a avut loc la 28 aprilie 2010, în aula „Dumitru Coval” a USM, integrală profesională organizată de Catedra de Biblioteconomie și Asistență Informațională în colaborare cu Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” (moderator – dr. conf. univ. Lidia Kulikovski, director general al BM „B.P. Hasdeu”);
- discuțiile și analizele pe marginea proiectului Codului Educației, efectuate în comunitățile profesionale și universitare.

Este vorba despre abordarea / despușirea prin prisma acestor evenimente a rolului și locului educației formale în dezvoltarea persoanei, formării intelectuale a acesteia și stimulării potențialului creativ.

Educația formală, organizarea și logistica, după părerea mea, sunt decisive în devenirea unui viitor bun profesionist, oferindu-i suport pentru învățarea pe parcursul întregii vieți, pentru a transforma potențialul în performanță.

Consemnarea jubileului prilejuiește pentru mine reflecții de ordin personal / profesional, dar și privind colaborările fructuoase pe parcursul anilor, cele din urmă contribuind substanțial la augmentarea domeniului.

Învățământul biblioteconomic: reflecții personal-profesionale

Până în anul 1972 cunoșteam foarte bine fenomenul „bibliotecă” (de cartier, școlară): lecturi de interes și din cele „recomandate”, activități de voluntariat etc. Tot din acest an, accidental, am devenit studentă a Facultății de Biblioteconomie și Bibliografie (nou instituită). Fiind printre primii absolvenți „pur bibliotecari” (în anul 1976), am avut prilejul de a fi încadrată în procesul educațional al Catedrei Bibliografie pe parcursul mai multor ani. Atât perioada de studenție, cât și de „profesorie” m-au marcat substanțial. Și cum altfel, dacă la formarea mea și-au dat concursul personalități notorii ale domeniilor educațional și biblioteconomic: Ion Madan, Tamara Orjehovscaia, Galina Paharicova, Efimia Lupașcu-Bodrug, Tamila Pavlic, Ludmila Nikitina, Raisa Serbinova și alții.

Ce am învățat eu de la profesorii mei? Este vorba, în primul rând, despre acordarea primatului cunoașterii / cunoștințelor – însușirea, învățarea temeinică a cunoștin-

țelor, dar mai ales formarea capacității de utilizare, difuzare, transmitere a acestora, de îmbogățire ulterioară, de transformare a acestora în deprinderi / abilități. Or, parafrazând cele expuse în articolele în serie „Strategiile bogăției și fericirii”, publicate în ziarul național „Economist” (pe care le urmăresc cu un interes deosebit), am fost învățată să gândesc în felul următor: investește în viitor – investește în tine; căutarea cunoștințelor este una dintre strategiile de obținere a bogăției și fericirii profesionale [3, p. 15]. Tot din paginile acestui ziar am reținut un enunț semnificativ. Un om foarte bogat a conchis: „Dacă ai lua toți banii din lume și i-ai împărți în mod egal tuturor, în curând se vor întoarce în aceleași buzunare în care au fost la început.” Morala: este greu să păstrezi ceea ce nu a fost obținut prin efort, dezvoltare profesională [3, p. 15].

În al doilea rând, bunii mei profesori au pus accentul pe dezvoltarea gândirii divergente versus acumularea mecanică a cunoștințelor. Prelegerile, dar mai ales practicurile, seminarele se axau pe formarea capacităților de analiză și sinteză, de elaborare și de alegere a soluțiilor optime.

Și nu în ultimul rând, învățământul biblioteconomic, în mod eterogen, a contribuit la formarea mea intelectuală. Iar educația intelectuală, în opinia specialiștilor, constituie baza celorlalte componente ale educației, fiind în același timp deschisă „noilor educații” și fiind considerată o educație prin și pentru obstacole [4, p. 64]. Este un aspect foarte important pentru reprezentantul unei profesii, care se cere și în prezent „apărată” de jos în sus.

Pot conchide, că atât anii de studenție, cât și perioada activității mele în cadrul Catedrei de Bibliografie, au fost benefice pentru dezvoltarea profesională: am învățat să fiu creativă, să tind spre transformarea potențialului în performanță, să învăț permanent.

Parteneriat profesional practico-științific

Activitatea informațional-bibliotecară întotdeauna a simțit nevoia unei fundamentări științifico-metodologice, care poate fi asigurată prin implicarea cadrelor didactico-științifice universitare de profil. Această necesitate a fost augmentată, îndeosebi, drept urmare a aderării Republicii Moldova la Procesul Bologna. Este vorba despre reorientarea funcțională, logistică a activității informațional-bibliotecare (mai ales în cadrul instituției de învățământ), amplificarea dimensiunii informaționale în contextul reformelor, impuse de Procesul Bologna. Doar o colaborare și cooperare eficientă a domeniilor teoretico-științifice și practice poate asigura succesul în general al domeniului informațional-bibliotecar. Trebuie să recunoaștem că forța motrice a activității informațional-bibliotecare eficiente este știința, cercetarea. Iar „știința – ca să poată cuprinde (cunoaște) realitatea – trebuie să se ridice, câteodată, deasupra ei și să alerge înaintea ei”, consemna Mircea Eliade. Orientări în acest sens sunt oglindite în Codul Educației al Republicii Moldova (azi încă în varianta de proiect). Acest document orientează pentru organizarea în comun a investigațiilor științifice, dezvoltare și transfer tehnologic, consultanță, expertiză.

În continuare voi reliefa doar câteva dintre direcțiile de parteneriat, „învățământ biblioteconomic (în persoana cadrelor didactico-științifice de la Catedra Biblioteconomie și Asistență Informațională a USM) – biblioteci – Asociația Bibliotecarilor din Republica Moldova”:

- *asigurarea bibliotecilor cu personal de specialitate* – cel mai important domeniu al parteneriatului; cazul Departamentului Informațional Biblioteconomic ne permite să specificăm următoarele domenii de colaborare (accept, că există exemple de colaborări mai ample, mai fructuoase, fapt care bucură):

- organizarea practicii de specializare (de documentare, tehnologică, de producție) și de licență (menționăm aici asigurarea bibliotecilor de către catedra specializată cu un suport clar, concis, explicit și logic – de ex., ghidurile de practică – de ex., cel elaborat de către dr. N. Țurcan, dr. N. Goian);
- efectuarea lucrărilor studențești în baza activității DIB (teze de an, de licență, de master, lucrări de control);
- recenzarea lucrărilor studențești de către reprezentanții DIB;
- încadrarea în procesul de muncă a studenților din ciclul de licență și master (DIB creând condiții benefice pentru studenți: orar funcțional, spațiu de cercetare etc.).

Nu putem trece cu vederea schimbările esențiale, intervenite în procesul de pregătire a specialiștilor pentru biblioteci. Aici ne referim mai ales la rezultatul final – calitatea celor veniți de pe băncile universitare. Sunt angajați, care inspiră încredere profesională de la momentul încadrării: dețin fenomenul „tehnic și tehnologii informaționale”, sunt îndrăzneți și convingători, posedă spiritul analitic și manifestă atitudini profesionale divergente. Chiar dacă nu toți absolvenții manifestă o apartenență profesională (mă refer la angajările ulterioare în alte instituții), absolvenții-colegi ne bucură și provoacă energii pozitive în rândul bibliotecarilor;

- *schimb reciproc de publicații, contribuții la dezvoltarea bibliotecilor de specialitate, a compartimentului Jurnalism al colecțiilor* (doar în anii 2009-2010 DIB a recepționat mai mult de 20 de publicații, semnate de către universitari; de ex., lucrarea *Ghid pentru elaborarea tezelor de master și desfășurarea practicii de specialitate* de N. Țurcan, Chișinău, 2009, este promovată și utilizată activ în cadrul Campaniei „În sprijinul

absolvenților ULIM”, ediția 2010. La acest capitol DIB recunoaște unele restanțe privind transmiterea publicațiilor, editate sub egida acestuia);

- *activități de transfer tehnologic* (în mod deosebit implicarea reprezentanților Catedrei BAI, în persoana dr. N. Țurcan, pentru elaborarea proiectului compartimentului „Personal de bibliotecă” al Strategiilor de dezvoltare a bibliotecilor din Republica Moldova (2010-2020), sub egida Consiliului Biblioteconomic Național; august-septembrie 2009. Comunitatea profesională este recunoscătoare universitarilor pentru implicația eficientă în procesul de elaborare și promovare a Codului Deontologic al Bibliotecarului – în persoana N. Zavtur);
- *implicații / participări la reuniunile profesionale, organizate sub egida bibliotecilor, Asociației Bibliotecarilor* (dr. N. Goian, dr. N. Țurcan, N. Zavtur și alții);
- *colaborări în comisiile și secțiile Asociației Bibliotecarilor din Republica Moldova;*
- *contribuții la instituirea și funcționarea Clubului Bibliografilor* (este vorba despre implementarea inițiativei profesionale a DIB ULIM în scopul amplificării comunicării profesionale, promovării experiențelor reprezentative. Participarea universitarilor – în persoana dr. N. Țurcan – atribuie acțiunii un fundament și alură teoretică și științifică);
- *și, în sfârșit, direcția la care țin să mă refer în mod deosebit – parteneriat în organizarea și funcționarea Centrului de Instruire Continuă a Bibliotecarilor – Școala de Biblioteconomie din Moldova (CICB ȘBM), între anii 1999-2006 [1].*

În această perioadă CICB ȘBM a fost veriga principală a procesului de forma-

re continuă a bibliotecarilor. Promotor al ideii – A. Rău, director general al BNRM; realizatori ai proiectului, fondatori ai CICB ȘBM – ABRM, BNRM, Catedra BAI a USM. Formele de parteneriat în cadrul CICB ȘBM: elaborare în comun a proiectului; participarea universitarilor în elaborarea curriculumului procesului de formare continuă (modulele „Management și marketing”, „Diversificarea serviciilor informațional-bibliotecare”, „Tehnici și tehnologii informaționale”, „Catalogarea și clasificarea documentelor”); implicarea cadrelor didactico-științifice cu statut de formatori și elaborarea suporturilor educaționale; publicații în „Buletinul ȘBM”, editat în cadrul proiectului; utilizarea în procesul didactic a mapelor documentare și a Bibliotecii de specialitate a ȘBM; utilizarea clasei didactice a ȘBM (spațiul BNRM) în scopuri didactice și informaționale (organizarea orelor de studiu, acces gratuit la internet și altele). Impactul parteneriatului în cadrul CICB ȘBM a fost benefic pentru toate părțile participante (bibliotecari, cadre didactico-științifice, studenți), contribuind la schimbări în activitatea profesională și mentalitatea specialiștilor în domeniu. Este vorba despre misiunea CICB ȘBM, pe care am implementat-o împreună: elaborarea, mediatizarea și implementarea conceptului și crezului formării continue a bibliotecarilor; antrenarea bibliotecarilor în acțiuni de instruire în scopul modernizării cunoștințelor și deprinderilor profesionale; adaptarea mentalității profesionale la noile situații socio-informaționale și economice. Și principalul: cum accentuam în cadrul manifestărilor jubiliare, prilejuate de consemnarea a 130 de ani de la fondarea Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, acest proiect ne-a învățat să lucrăm împreună, demonstrându-ne că prin unirea eforturilor, prin debarasarea de „bariere și pereți”, putem realiza lucruri deosebite [2, p. 26].

Evident, învățământul biblioteconomic, reprezentanții Catedrei BAI, sunt prezenți și

cu alte colaborări, implicații pentru biblioteci. Am enumerat doar câteva, poate mai reprezentative pentru mine, pentru DIB.

Specific în mod deosebit următoarele: nu am indicat numele regretatului Ion Madan în prezentările de mai sus din simplul motiv că profesorul nostru a fost prezent în/la toate activitățile, fiind liantul permanent al domeniului practic și științifico-didactic până la ultima suflare. Poate a venit momentul, când comunitatea profesională, ABRM ar trebui să intervină cu propuneri concrete pentru înveșnicirea memoriei Dascălului nostru (poate, o aulă universitară, ce i-ar purta numele, ori o Bibliotecă „Ion Madan”...). Să urmăresc frumosul exemplu al Bibliotecii Științifice ASEM.

Acest material, urmărind scopul de a reliefa importanța evenimentului – 50 de ani ai învățământului biblioteconomic, este și o bună ocazie de a adresa / a ne adresa gânduri bune, felicitări, doleanțe de perspective profesionale și deschidere. Afirmăm cu certitudine, că realizările științifice și activitățile inovaționale, creative ale universitarilor – cadrelor didactico-științifice de la Catedra Biblioteconomie și Asistență Informațională, USM, – joacă un rol important în afirmarea domeniului informațional-biblioteconomic și a Oamenilor Bibliotecii.

Referințe bibliografice

1. Corghenci, Ludmila. Centrul de Instruire Continuă a Bibliotecarilor „Școala de Biblioteconomie din Moldova”: activități, realizări, impact. În: Corghenci, Ludmila. *Bibliotecarul și Biblioteca: aspecte ale eficienței profesionale*. Ch., 2009, p. 18-28.
2. Corghenci, Ludmila. Parteneriat Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” – Centrul de Instruire Continuă a Bibliotecarilor „Școala de Biblioteconomie din Moldova”: reflecții pe marginea unei experiențe reprezentative. În: *Dezvoltare. Progres. Colaborare. Parteneriate*. Ch., 2007, p. 19-27.
3. Dolganiuc, V. Strategiile bogăției și fericirii. În: *Economist*, 2009, 9 dec., p. 15.
4. Zidaru, Marian; Tănase, Ovidiu Cristian. *Pedagogia învățământului superior*. Constanța, 2006. 148 p.